

STRATEGISKA FRÅGOR

INNEHÅLL

Utvecklingsstrategi

Framtida struktur

Hållbar utveckling

Hållbar livsstil

Klimat

Arbetsmarknad och pendling

Utveckling och samhällsekonomi

Läsanvisning:

I avsnittet Strategiska frågor redovisas kommunens syn på Värmdös utveckling med sikte på år 2030. De strategiskt viktigaste frågorna för en attraktiv och hållbar utveckling är viktiga politiska signaler som vägledning till aktörer som markerar i Värmdös utveckling.

Utvecklingsstrategi

Värmdö har förr präglats av skärgårdsnaturens förutsättningar. När jordbruk och fiske minskat har istället friluftsliv och fritidsboende ökat. Gustavsberg har i likhet med andra bruksorter utvecklats kring fabriken. Nu utvecklas Värmdö allt mer till en attraktiv del av Stockholmsregionen – en mötesplats mellan natur och människa.

Strategi – från skärgårdsbygd och bruksort till mötesplats

Värmdös utveckling ska baseras på närhet till storstaden och naturen. Bra boendemiljöer och kommunikationer ska underlätta utvecklingen av en hållbar livsstil. I kommunens centrala delar ska ett tätare och mera stadsligt boende utvecklas. I övriga delar ska ett naturnära boende i förändringsområden som omdanas till trädgårdssamhällen ske stegvis.

Utvecklingen ska främst ske i centrala Gustavsberg och i Brunn, Hemmesta, Björkås och Stavsnäs. En successiv omdaning av förändringsområden planeras efter principen inifrån och ut. Genom att vara restriktiv med nya avstyckningar ökar inte andelen boende i spridd bebyggelse. På landsbygd och i skärgården bör bebyggelse tillkomma med försiktighet för att främja en livskraftig skärgård och de areella näringarna.

Skärgården bör utvecklas mot ett ökat gemensamt nyttjande med lokala näringar som främjar upplevelser och boende.

Livet i Värmdö är en prioriterad aspekt i utvecklingen av ett hållbart samhälle. Med bra förskolor och skolor läggs grunden till ett livslångt lärande. Trygga boendemiljöer, bra mötesplatser och ett rikt föreningsliv skapar mening i vardagen och stimulerar kontakter över generationsgränser. I Värmdö är alla sedda och accepterade, vi är medmänniskor med lika värde och behov av gemenskap. Fler arbetsplatser i Värmdö minskar behov av pendling. Pendling till arbetsplatser i regionen måste i ökad utsträckning ske med kollektiva transportmedel. För korta resor bör cykel nyttjas allt mer.

Utmaningar

Målkonflikter i nuet är utmaningar för framtiden. För att nå ett bärkraftigt samhälle måste följande utmaningar läggas till grund för utvecklingen:

- ❖ Tillväxt som leder till hållbar utveckling
- ❖ Klimatanpassad livsstil
- ❖ Utjämning av sociala skillnader
- ❖ Ökad andel kollektivt resande
- ❖ Effektivare energianvändning
- ❖ Minskad miljöbelastning från enskilda avlopp och transporter

För att nå ett hållbart samhälle krävs en genomgripande omställning som berör alla. Det gäller att långsiktigt nyttja naturens och samhällets resurser! Omställningen måste baseras på rättvisa och jämställdhet. Målet är även ett socialt hållbart samhälle byggt på varierad bostadsbebyggelse, tillgänglighet, trygghet och gemenskap.

Framtida struktur

Översiktsplanen anger vad kommunen vill uppnå för utveckling och är vägledande för samhällsbyggandet. Därför är strukturbildande frågor av strategisk vikt.

Mjuk infrastruktur – välfärd

Värmdö ska utvecklas efter närsamhällets principer. Det ska vara lätt att skapa gemenskap och nätverk. Närhet till skolor, affärer, bussar, natur och lekplatser är viktigt.

Livet i Värmdö ska utvecklas kring centralort, serviceorter och kärnor.

Genom blandade boendeformer kombinerade med service och verksamheter ska allas vardagsliv underlättas. Särskilda boenden ska i ökad omfattning integreras i annan bebyggelse. Bebyggelsen ska tillgänglighetsanpassas och lokaliseras så att man kan gå eller cykla i ökad utsträckning. Det kommunala och regionala gång- och cykelnätet ska utvecklas. Trygga miljöer skapas genom att trygghet och säkerhet beaktas i planering. Service bör utveck-

las genom samverkan mellan offentligt, privat och socialt företagande.

I centralort, serviceorter och på kärnöarna finns olika former av service och mötesplatser/träffpunkter som utvecklas i samverkan mellan kommun, näringsliv och föreningsliv.

Se vidare i avsnitt Livet i Värmdö.

Grönstruktur

Alla som bor i Värmdö ska ha nära till natur och bad. Gröna kilar och stråk ska bevaras och utvecklas. Sjöar, kustvatten och skärgård är basen i ett rikt rörligt friluftsliv.

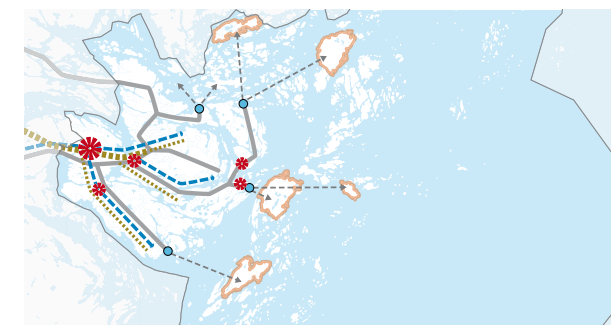
Gröna kilar, stråk och skärgården är basen i grönstrukturen.

Utemiljöer som inbjuder till lek och utevistelser ska finnas i anslutning till skolor, förskolor och särskilda boenden.

Se vidare i avsnittet Mark och vatten i Värmdö.

Hård infrastruktur – teknisk försörjning

All teknisk försörjning ska successivt göras bärkraftig. Robusta och energieffektiva system som underlättar en hållbar livsstil ska utvecklas.

En robust infrastruktur baserad på ökad regional samverkan.

En storskalig VA-utbyggnad baserad på anslutning av avlopp till Käppala och vatten från Mälaren gör att tillväxt och miljö kan kombineras. Elberoendet bör minskas genom ny teknik och alternativa uppvärmningsformer. Attraktiv kollektivtrafik med bussar eller på sikt spår, ska minska behovet av bil för pendling. Förnybara energikällor som baseras på sol-, vind- och vågkraft ska utvecklas. Direkt access till Slussen är en viktig del i en attraktiv kollektivtrafik. Framkomlighet och trafiksäkerhet måste förbättras på det lokala och regionala vägnätet. En satsning på gång- och cykelvägar är ett medel för att få flera att cykla och gå lokalt.

Se vidare avsnittet Teknisk försörjning.

STRUKTURKARTA

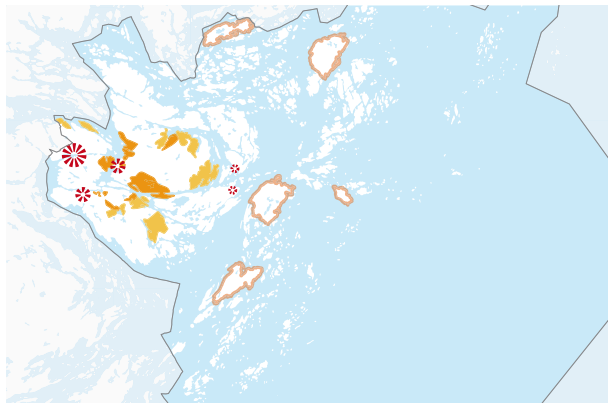
Nord-sydliga kommunikationer föreslås

Almagrundet Vind- och vågkraft

- Centralort
- Centrumområden
- Grönstruktur
- Kärnöar
- Replipunkter
- Helikopterflygplats
- Resecentrum / bussterminal
- Färja, planerad
- Huvudstråk väg
- Spårreservat, föreslaget
- Båtpendling, planerad
- Skärgårdstrafik

Bebyggelsestruktur

Bebyggelsens utformning, bebyggelsestrukturen, är avgörande för att skapa en attraktiv kommun. Värmdö satsar på utveckling av centralt belägna boendemiljöer för medborgare som vill ha nära till jobb, service och natur.

Bebyggelse ska i första hand utvecklas i väl belägna orter och förändringsområden

Primärt ska utvecklingen ske inom eller i anslutning till befintliga centrumområden eller i väl belägna förändringsområden. Utveckling i förändringsområden sker i etapper i samband med planläggning och utbyggnad av kommunalt VA, efter principen inifrån och ut.

Genom viss utveckling av förändringsområden och utveckling på de fem större öarna i skärgården skapas möjligheter till ett bra boende i hela kommunen.

Förtätning genom avstyckning bör undvikas i förändringsområden, för att bevara områdets karaktär. Periferi belägna områden med i huvudsak fritidshus ska bibehållas för fritidsändamål.

I avsnitten Utveckling i Värmdö och Utveckling i skärgården beskrivs förslag till en framtida bebyggelseutveckling närmare.

Hållbar utveckling

Värmdö har som ekokommun målsättningen att inom en generation klara omställningen till ett hållbart samhälle. Ett samhälle med medborgaren i fokus som präglas av respekt, rättvisa och valfrihet – sociala aspekter, budget i balans – ekonomiska aspekter samt hushållning med naturresurser och miljö – ekologiska aspekter på hållbar utveckling.

Mål

- ❖ Det ska gå att bo, leva och verka uthålligt i Värmdö.
- ❖ Värmdö ska vara ett bärkraftigt samhälle byggt på modern teknik, kretsloppstänkande, tillväxt och hushållning med resurser.
- ❖ Sol, vind, vatten och andra uthålliga energisystem ska utgöra basen i en klimatsmart infrastruktur.

Rekommendationer

- ❖ Sociala, ekonomiska och ekologiska aspekter bör redovisas i planer.
- ❖ All planering bör bygga på systemvillkoren och innehålla mål om hållbar utveckling.
- ❖ Verksamheter bör vara miljömedvetna, exempelvis miljöcertifierade.
- ❖ Boende bör vara yt-, resurs- och energieffektivt och lokaliserat så att service och fritidsaktiviteter kan nås utan behov av bil.
- ❖ All ny bebyggelse inklusive fritidshus bör planeras med permanentstandard och hög energi-effektivitet.
- ❖ Värmdö bör utvecklas till en fossilbränslefri kommun.

Utgångspunkter

Värmdö erbjuder bra livsmiljöer men det gäller att få livet på Värmdö att bli hållbart ur social, ekonomisk och ekologisk synvinkel. De tre aspekterna måste alla utvecklas i en bärkraftig riktning för att helheten ska bli ett långsiktigt hållbart Värmdö.

Utvecklingen i Värmdö måste gå mot system baserade på vind- och solenergi samt rättvis fördelning av resurser och tillgångar. Dagens Värmdö måste utvecklas i en ny riktning med resurs- och materialflöden baserade på återanvändning, återvinning och energiutvinning. Användandet av fossila bränslen, en ändlig resurs, måste ersättas av energi från sol,

vind och vatten. Målsättningen att nå ett hållbart Värmdö underlättas om tillväxt och ekonomisk utveckling kan baseras på annat än enbart konsumtion

Viktiga steg har tagits inom materialåtervinning och energiproduktion, men fler steg återstår att ta. Samhällsbyggandet måste baseras på koncentration och flexibilitet för att möta förändringar. Tätare miljöer, IT-teknik, ny miljöteknik och ett resurseffektivt samspel mellan stad och land är de utgångspunkter som samhällsplanering för hållbar utveckling bör baseras på.

Utvecklingen är på rätt väg i Gustavsberg genom byggandet av ett robust och miljöeffektivt VA-system, tillskapandet av en fjärrvärmeanläggning baserad på biobränsle, anläggande av bussdepå, med biogas från Käppala, samt uppförande av centralt placerade bostäder.

Bostäder och verksamheter ska utformas med hänsyn till energi- och klimataspekter.

Strategiska frågor att gå vidare med är minskad pendling genom ökade möjligheter att försörja sig med Värmdö som bas. Det kan ske genom mer distansarbete eller genom att fler arbetsplatser utvecklas i närområdet. Viktigt är även att skapa förutsättningar för attraktivt kollektivt resande. Bussar drivna med alternativa drivmedel i egna filer, spårbilssystem, och båtbuskar bör vara basen i Värmdös framtida transportsystem.

Trygghet är viktigt – man bör kunna gå och cykla i samhället, till och från bussen, affären, skolan och fritidsgården.

Ett hållbart samhälle är en livsstilsfråga – tanke, omtanke och social gemenskap bör prägla samhällsplaneringen i Värmdö.

Genomförande

Kommunen har med sitt primära ansvar för samhällsbyggande och miljö en viktig roll när det gäller att planera och initiera omställning till en hållbar utveckling. Genom att informera och öppna för samverkan skapas möjligheter att få en bred uppslutning kring satsningar på bärkraftig utveckling. Medborgare, föreningsliv och företag har ansvar för åtgärder inom boende, näringsliv med mera.

Kommunen satsar på ett pedagogiskt centrum på Ekobacken för information om hållbar utveckling.

Kommunen som organisation kan ta fler initiativ och agera tydligt för omställning. Planer och budgetar inom olika verksamhetsområden ska väga in en hållbar utveckling.

Hållbar livsstil

Vardagslivet är fullt av måsten från morgon till kväll utöver att man ska hinna lämna och hämta barn, pendla till jobb, skjutsa till fritidsaktiviteter, handla, laga mat, diska, städa och tvätta ska man leva miljövänligt – ta ansvar för klimatpåverkan och medverka i omställningen till ett hållbart samhälle. Det är svårt men nödvändigt att lägga om vardagens tidspussel och prioritera en hållbar livsstil.

Mål

- ❖ Kommunen ska stödja medborgarnas strävan att uppnå en hållbar livsstil genom fokus på boende, resande, avfallshantering och energianvändning.

Rekommendationer

- ❖ Fler bör åka kollektivt till jobb, använda alternativa bränslen samt cykla och gå.
- ❖ Fler bör byta till energisnåla vitvaror, optimera energisparande och installera energismart uppvärmning.
- ❖ Fler bör källsortera och återanvända avfall.
- ❖ Kompsterbart avfall nyttjas för biobränsleproduktion.
- ❖ Fler bör pröva ny teknik, solceller, solfångare, små vindkraftverk med mera.
- ❖ Fler bör installera vattensnål teknik.
- ❖ Kommunen bör stödja en hållbar livsstil med ekonomiska styrmedel, utbildning och information.

Utgångspunkter

Varje medborgare måste ändra sina vanor för att samhället ska bli hållbart. Det är i det enskilda livets alla beslut som grunden läggs till en hållbar livsstil. Val av boende, resätt, inriktning på hushållsbestyr med mera styr i hög grad om samhällets omställning lyckas.

Det gäller att tänka om och i nya banor. Gå mot medveten konsumtion baserad på effektivt användande och smarta lösningar.

Ett hushåll använder hälften av energin i boendet för uppvärmning, en fjärdedel för matlagning och en fjärdedel för drift av apparater. Små, enkla åtgärder kan ge stora vinster. Sänks temperaturen inomhus en grad sparar man fem procent av energibehovet för uppvärmning. Vattenkonsumtionen kan halveras med vattensnål teknik till cirka 250 l/dygn och hushåll.

Kommunen måste i kontakter med medborgare medverka till att en övergång är möjlig genom att planera boende, service och teknisk försörjning

som underlättar en hållbar livsstil. Mål och strategier för energianvändning redovisas i kommunens Energi- och klimatpolicy.

Genomförande

Information och utbildning behövs för att skapa insikt och vilja till insatser. Initiativ som leder till att omställning kommer igång är en uppgift för alla, kommunen, medborgare, fastighetsägare och företagare.

Klimat

Genom att prioritera klimatfrågor i planering och byggande kan den globala uppvärmningen på grund av mänskliga aktiviteter minskas. Stor effekt kan även nås genom att arbeta med kommunikationer och transporter.

Mål

- ❖ Utsläppen av växthusgaser ska minska med 20 procent till år 2020 och halveras till år 2050 jämfört med utsläppsnivån 1990.
- ❖ Andelen förnybar energi ska vara 50 procent år 2030.
- ❖ Energianvändningen per invånare ska minska med 20 procent till år 2020 och med 30 procent till år 2030, jämfört med 1990 års nivåer.
- ❖ Energiförbrukningen i kommunen totalt ska minska med 20 procent till år 2020 och 30 procent till år 2030.
- ❖ Flera lokala arbetsplatser ska minska behov av pendling.

Rekommendationer

- ❖ Klimat- och sårbarhetsaspekter beaktas i all planering och samhällsbyggande.
- ❖ Kommunen ökar beredskap för extraordinära händelser, häftiga regn, översvämningar, skred och höga dagvattenflöden. Kommunen bör ta fram handlingsprogram med förebyggande åtgärder.
- ❖ Kommunen arbetar med omställning till förnybara energikällor samt underlättar energi-effektivisering för medborgare och näringslivet.

- ❖ Kommunen planerar för ett attraktivare och ökat kollektivresande genom helhetsgrepp på trafiksituationen, verkar för fler infartsparkeringar, nya busslinjer och satsning på spårburna resor.
- ❖ Kommunen satsar på gång- och cykelvägar och verkar för att bostäder lokaliseras där service och fritidsaktiviteter kan nås utan behov av bil.
- ❖ Kommunen verkar för att energi- och klimatsmarta bränslen nyttjas.

Utgångspunkter

Den globala uppvärmningen har ökat med 0,7 grader de senaste 100 åren. Ökningstakten måste bromsas för att mildra växthuseffekten. Nederbörden beräknas öka höst, vinter och vår samt vara kraftigare i norra Europa. Det kan leda till skador på grundvatten, breddning av avlopp, sättningar i hus och infrastruktur samt risk för översvämningar och skred. Faktorer som kommunen måste agera för att förebygga.

Värmdö har en spridd men områdesvis relativt tät bebyggelse och en hög grad av utpendling. Elenergi används för en stor del av uppvärmningen och bilen är det vanligaste transportmedlet. Den spridda bebyggelsen har än så länge i regel enskilt vatten och avlopp.

Användandet av förnybara eller alternativa energikällor är litet och svårt att öka med enkla medel i Värmdö. Därför är sparande och effektivisering de viktigaste faktorerna för att påverka klimatet på kort sikt. Självfallet är livsstilen viktig också

– enskildas val kan påverka utvecklingen mer än kommunens åtgärder i planering och byggande. Det blir varmare, blåsigare och blötare. Behovet av energi för uppvärmning minskar, men energianvändningen väntas ändå öka för att fler väljer att kyla sina hem på sommaren.

Den globala klimatförändringen påverkar livsvillkor över hela jorden och är mänsklighetens största utmaning. Värmdöborna kan genom att ändra sitt resande, sitt val av uppvärmningsformer och sin livsstil medverka till att växthuseffekten bromsas upp.

Genomförande

Värmdö kan ta sitt ansvar genom att kommunen, fastighetsägare, näringsidkare och medborgare vidtar åtgärder för att minska utsläpp av växthusgaser. Uppvärmningssystem måste ändras – fjärrvärme och ny teknik kan snabbt leda till minskade utsläpp. En ny transportinfrastruktur kan leda till radikalt minskat beroende av fossilbränsle.

Genom samhällsplanering och myndighetsutövning kan enskilda styras mot klimatneutrala satsningar. Kommunen kan som verksamhetsutövare ta initiativ inom flera områden som minskar energiberoende.

För mer information om klimatfrågor i kommunen se Värmdös Energi- och klimatpolicy 2010.

Arbetsmarknad – pendling

För att Värmdö ska utvecklas till en mötesplats och ett hållbart samhälle krävs fler arbetstillfällen lokalt.

Två tredjedelar av medborgarna i arbetsför ålder pendlar till arbeten i regionen. Väl belägna nya verksamhetsområden, utveckling av det lokala näringslivet och bättre möjligheter till arbete i hemmet behöver utvecklas.

Mål

- ❖ Kommunen ska verka för utveckling av en lokal arbetsmarknad i planering och tillståndsprövning.

Rekommendationer

- ❖ Kommunen kombinerar näringslivsinsatser med en aktiv markpolitik.
- ❖ Kommunen ökar samverkan med arbetsmarknadens parter i sydostsektorn.
- ❖ Fler nya arbetsplatsområden planläggs.
- ❖ Fler lättillgängliga infartsparkeringar anläggs för att underlätta bekväm pendling med kollektivtrafik.
- ❖ Kommunen bör utreda möjligheten till flexibel skolstart för att minska toppar i rusningstrafiken.

Utgångspunkter

Två tredjedelar av den arbetsföra befolkningen pendlar till jobb i regionen. Vanligen i Nacka eller Stockholm. Pendling med bil dominerar något över resande med buss.

Värmdö behöver planera fler ytor för arbetsplatser för att det lokala näringslivet ska kunna öka.

Genomförande

I översikts- och detaljplanering ska flera nya verksamhetsområden tas fram. Genom en aktiv markpolitik och ökad samverkan med näringslivets olika parter ska nya arbetsplatsområden utvecklas.

Pendling med kollektiva transporter ska främjas genom utbyggnad av bussdepå, fler och förbättrade infartsparkeringar samt samverkan med SL och Nacka för att utveckla nya transportlösningar och mobility management.

Utveckling och samhällsekonomi

Sedan tjugo år är Värmdö en av landets snabbast växande kommuner. Det innebär att kommunen måste investera i nya skolor och förskolor samt ny infrastruktur.

Mål

- ❖ Värmdö ska ha en utvecklingstakt som medger att ett attraktivt och sunt samhälle utvecklas.
- ❖ Värmdö ska ha en ekonomi i balans och lägsta möjliga skatter och avgifter.
- ❖ Värmdö ska erbjuda prisvärd service med valmöjligheter av bra kvalitet.

Rekommendationer

- ❖ Värmdö utvecklar god service och omvårdnad även vid snabb tillväxt.
- ❖ Överkostnader inom olika sektorer i förhållande till medelkostnader i utjämningsystemet arbetas bort.
- ❖ Kommunens låneskuld i relation till antalet invånare minskas.

Utgångspunkter

Den snabba tillväxten och närheten till Stockholm gör att kommunen har en ung befolkning, hög sysselsättningsgrad, få varsel, låg öppen arbetslöshet och låga ohälsotal. Värmdö har gynnsamma förutsättningar att utvecklas som kommun.

Stockholmsregionen är motor i landets utveckling. Regionen väntas växa med ett Malmö på tio år och ett Göteborg på tjugo år, vilket får effekter för alla kommuner i regionen. Värmdös befolkningstillväxt har legat på tre procent per år. En tillväxt som ställer stora krav på utbyggnad av kommunal service. Värmdö har finansierat utbyggnaden av skolor och förskolor genom upplåning.

Eftersom utjämningsystemet inte kompenserar för merkostnader för byggande av nya lokaler, utan ersätter för normala kostnader för lokaler innebär varje ny lokal för skola, vård eller omsorg en extra kostnad.

Utjämningsystemet mellan kommuner baseras på beräkningar av medelkostnader för olika former av kommunal service med vissa korrigeringar. Kostnader över medel belastar kommunen extra.

För att klara en fortsatt tillväxt och minska miljöpåverkan har kommunen valt att satsa på en omfattande VA-utbyggnad och anslutning till Käppala reningsverk på Lidingö. En möjlighet till en hållbar utveckling som ska klaras genom avgiftsfinansiering inom VA-kollektivet. Under en period är utgifterna stora. För att bära initiala kostnader för överföringsledning och ombyggnad av reningsverk med mera är en snabb utbyggnad och anslutning av fler abonnenter fördelaktigt.

Sammantaget bedöms VA-utbyggnaden kosta upp mot tre miljarder. På sikt kommer den att vara bra för både miljön och VA-kollektivet.

Kommunen anser att alla som drar nytta av Värmdös utveckling ska delta i finansieringen av gemensamma nyttigheter. Det är främst exploater, fastighetsägare som ska betala kostnader för tillkommande behov av service som inte kan täckas inom ramen för utjämningsystemet.

Infrastrukturbidrag

Värmdö bör i likhet med andra växande kommuner ha möjlighet att ta ut ett bidrag av exploatörer för gemensam finansiering av merkostnader till följd av snabb utbyggnad. Utbyggnad som skapar värden för exploatörer men leder till kostnader för kommunen i form av snabba investeringar i mjuk och hård infrastruktur.

Den traditionella uppdelningen i vem som står för vad inom samhällsbyggandet ändras successivt. I ett allt mer marknadsorienterat byggande är det därför rimligt att även se över formerna för finansiering. Utgångspunkten bör vara att alla som har nytta eller vinst av en utveckling ska medverka i finansieringen av gemensamma anläggningar. Vare sig det rör sig om en gångväg eller en lekplats.

Nuvarande princip att kommunerna ska täcka allt som inte klassas som exploateringskostnader är förlegad. Planmonopolet ger kommunerna möjlighet att rent formellt styra samhällsutvecklingen, men i praktiken går det inte till så. Bygg- och fastighetsmarknaden gör stora investeringar i mark och fastigheter som de kräver att få förädla för att skapa snabb avkastning på insatt kapital. Samhällsbyggandet styrs allt mer av uppgörelser mellan aktörer.

Det är därför rimligt att aktörerna tar sin del av nödvändiga följdinvesteringar. Ett mera marknadsstyrt byggande är i sig inget problem. Det är effekterna för lokala skattebetalare vid för snabb utveckling som är problemet.

Värmdö kommun arbetar för en mer samfinansierad utveckling. Genom att ta ut infrastrukturbidrag ges andra aktörer möjlighet att medfinansiera allmänna följdinvesteringar även utanför kvartersmark i exploateringsområden. Det rör sig om ett bidrag från exploatörer som gör att förskolor, stadsparker och trafikanläggningar kan byggas i takt med utvecklingen. Ett system med infrastrukturbidrag gör

att samhällsutvecklingen inte fullt ut måste underordnas samhällsekonomiska balanskrav. Genom en form av offentlig och privat samverkan kan utvecklingen göras mer efterfrågestyrd.

Ett system med medfinansiering ska vara: motiverat (samhällsekonomiskt nödvändigt), transparent (begripligt och öppet beslutat), förutsebart (beräkningsbart och känt), likformigt (principen gäller alla) samt differentierbart (kunna anpassas till objekt och läge).

